DOI: 10.48305/jhsr.v18i1.1441 Published by Vesnu Publications

Journal of Health System Research Vol. 18, No. 1, Spring

Received: 23.04.2021 Accepted: 30.08.2021 Published: 04.04.2022

Prevalence of Internet Addiction and Some Related Factors in Students of Isfahan University of Medical Sciences, Iran, in 2019-2020

Fatemeh Sadat Sayyed-Ghaleh[1], Narjes Talebi[1], Mohaddeseh Khoshgoftar[2], Asiyeh Pirzadeh[3]

Original Article

Abstract

Background: Considering the daily use of the Internet and its major role in the lives of students and the fact that students use the Internet more to achieve their scientific goals, its uncontrolled use has caused a new phenomenon called Internet addiction. The present study was performed with the aim of determining the prevalence of Internet addiction and its related factors in the students of Isfahan University of Medical Sciences, Iran, during 2019-2020.

Methods: This descriptive-analytical study was performed on 384 students of Isfahan University of Medical Sciences. Samples were selected using stratified random sampling and proportional to the volume of students in each school. Data were collected using Young's Internet Addiction Test (IAT). Questionnaires were sent online to the delegates and scoring was done based on the Likert scale. Data were analyzed using chi-square test and Pearson correlation coefficient via SPSS software.

Findings: 66.7% of participants were girls and 81.0% of them were single. 27.4% of subjects were exposed to Internet addiction and only 1% of subjects were severely addicted. There was a significant relationship between the school and place of residence with the Internet addiction of subjects ($P < 0.05$), so that Internet addiction was more common among students of medical and health schools as well as among students living in dormitories.

Conclusion: Due to the fact that Internet addiction is more common among students living in dormitories and some schools, the authorities are expected to hold educational programs for the proper use of the Internet in the future, and provide the students with more entertainment programs and facilities to avoid wasting their time.

Keywords: Internet addiction disorder; Prevalence; Students

Citation: Sayyed-Ghaleh FS, Talebi N, Khoshgoftar M, Pirzadeh A. **Prevalence of Internet Addiction and Some Related Factors in Students of Isfahan University of Medical Sciences, Iran, in 2019-2020.** J Health Syst Res 2022; 18(1): 1-7.

1- BSc Student, Student Research Committee AND Department of Health Education and Promotion, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2- PhD Student, Student Research Committee AND Department of Health Education and Promotion, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

3- Associate Professor, Department of Health Education and Promotion, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Asiyeh Pirzadeh; Associate Professor, Department of Health Education and Promotion, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran; Email: as_pirzadeh@hlth.mui.ac.ir

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 Unported License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

DOI: 10.48305/jhsr.v18i1.1441 Published by Vesnu Publications

بررسی شیوع اعتیاد به اینترنت و برخی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان طی سال‌های ۹۹-۱۳۹۸

فاطمه سادات سیدقلعه[۱]، نرجس طالبی[۱]، محدثه خوش‌گفتار[۲]، آسیه پیرزاده[۳]

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: با توجه به استفاده روزانه از اینترنت و نقش عمده آن در زندگی دانشجویان و این که دانشجویان برای رسیدن به مقاصد علمی خود بیشتر از اینترنت استفاده می‌کنند، استفاده کنترل نشده از آن، باعث پدیده جدیدی به نام اعتیاد به اینترنت شده است. پژوهش حاضر با هدف تعیین شیوع اعتیاد به اینترنت و عوامل مرتبط با آن بر روی دانشجویان علوم پزشکی اصفهان طی سال‌های ۹۹-۱۳۹۸ انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی- تحلیلی بر روی ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام گردید. نمونه‌ها به روش تصادفی طبقه‌ای و متناسب با حجم دانشجویان هر دانشکده انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از آزمون استاندارد اعتیاد به اینترنت Young (Internet Addiction Test یا IAT) جمع‌آوری گردید. پرسش‌نامه‌ها به صورت آنلاین به نماینده‌ها ارسال و نمره‌دهی بر اساس طیف لیکرت انجام شد. داده‌ها با استفاده از آزمون χ^2 و ضریب همبستگی Pearson در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه وتحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: ۶۶/۷ درصد شرکت‌کنندگان دختر و ۸۱/۰ درصد آن‌ها مجرد بودند. تعداد افراد در معرض اعتیاد به اینترنت، ۲۷/۴ درصد بود و تنها ۱/۰ درصد افراد مورد بررسی اعتیاد شدید داشتند. رابطه معنی‌داری بین دانشکده محل تحصیل و محل سکونت با اعتیاد به اینترنت افراد وجود داشت ($P < ۰/۰۵$)؛ به طوری که اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشکده‌های پزشکی و بهداشت و همچنین، در بین دانشجویان ساکن خوابگاه بیشتر بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به این که اعتیاد به اینترنت در دانشجویان ساکن خوابگاه و برخی از دانشکده‌ها بیشتر است، انتظار می‌رود مسؤولان در آینده برنامه‌های آموزشی در جهت استفاده صحیح از اینترنت برگزار کنند و همچنین، برنامه‌های تفریحی و امکانات بیشتری در اختیار دانشجویان قرار دهند تا از اتلاف وقت آنان جلوگیری شود.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت؛ شیوع؛ دانشجویان

ارجاع: سیدقلعه فاطمه سادات، طالبی نرجس، خوش‌گفتار محدثه، پیرزاده آسیه. **بررسی شیوع اعتیاد به اینترنت و برخی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان طی سال‌های ۹۹-۱۳۹۸.** مجله تحقیقات نظام سلامت ۱۴۰۱؛ ۱۸ (۱): ۷-۱

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۲/۳ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۶/۸ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۱/۱۵

مقدمه

با توجه به سرعت پیشرفت علم و فن‌آوری، هم‌سویی با آن برای انسان‌ها جهت پیشبرد اهداف خود به یک امر ضروری تبدیل شده است. اینترنت یکی از قدرتمندترین و پیشرفته‌ترین رسانه‌های قرن حاضر به شمار می‌رود که شبکه گسترده‌ای از پیوندهای متعدد را در برمی‌گیرد (۱). کاربردهای فراوان اینترنت و جذابیت‌های آن سبب شده است که درسال‌های اخیر پدیده‌ای با عنوان «اعتیاد به اینترنت» ظهور کند (۲).

اعتیاد به اینترنت نوعی اختلال کنترل تکانه است که به استفاده بیش از حد از اینترنت اطلاق می‌شود؛ به نحوی که سایر فعالیت‌های اجتماعی فرد را تحت تأثیر قرار دهد و به افت عملکرد در حوزه‌های مختلف شغلی، علمی، اجتماعی، حرفه‌ای، خانوادگی، اقتصادی و روان‌شناختی بینجامد؛ به گونه‌ای که باعث نادیده انگاشتن روابط در دنیای واقعی مانند روابط با دوستان و خانواده شود. این اعتیاد در بیشتر موارد منجر به شکست در ازدواج و بی‌ثباتی در روابط خانوادگی نیزمی‌شود. نتایج پژوهشی نشان داد نوجوانانی که از تماس‌های اجتماعی کناره‌گیری می‌کنند، از اینترنت به عنوان ابزاری برای فرار از واقعیت استفاده می‌کنند (۴، ۳). Goldberg اعتیاد به اینترنت را به عنوان یک الگوی ناسازگار استفاده از اینترنت توصیف کرد که منجر به آسیب یا آشفتگی معنادار بالینی می‌شود (۵). همچنین، Orzack و Orzack اعتیاد اینترنتی را یک مشکل روان‌شناختی بیان نمود که شامل نشانه‌های روان‌شناختی (احساس خوب هنگام استفاده از اینترنت، افسردگی و بدخلقی در مواقع عدم استفاده) و نشانه‌های جسمانی (سندرم عصبی دست، خشکی چشم) است (۶). لازم به ذکر است که استفاده طولانی از اینترنت را نمی‌توان اعتیاد نامید، بلکه کاربردی اعتیاد را به وجود می‌آورد که باعث اضطراب و پریشانی عملکرد شود

۱- دانشجوی کارشناسی، کمیته تحقیقات دانشجویی و گروه آموزش و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان ایران
۲- دانشجوی دکتری تخصصی، کمیته تحقیقات دانشجویی و گروه آموزش و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۳- دانشیار، گروه آموزش و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
نویسنده مسؤول: آسیه پیرزاده؛ دانشیار، گروه آموزش و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
Email: as_pirzadeh@hlth.mui.ac.ir

یا اثرات زیان‌آوری بر عملکرد فیزیکی، روانی، اقتصادی، اجتماعی، روابط خانوادگی و شخصی داشته باشد (۷، ۵).

تعداد کاربران اینترنت در پایان سال ۲۰۱۵، ۳/۳ میلیارد نفر بوده است که با نصف جمعیت جهان برابری می‌کند و ضریب نفوذ اینترنت در دنیا ۴۵ درصد جمعیت می‌باشد و این ضریب در ایران ۲/۵۷ درصد گزارش شده است. بر طبق آمار مرکز MATMA، ۴۰ درصد کاربران اینترنت در ایران را گروه سنی ۲۰ تا ۲۹ سال، ۳۰ درصد را گروه سنی ۳۰ تا ۴۴ سال، ۱۵ درصد کاربران را گروه سنی ۴۵ تا ۵۹ سال و ۱۵ درصد را سایر گروه‌های سنی تشکیل می‌دهند (۹، ۸). از آن‌جایی که کاربران اینترنت را در ایران به طور عمده افرادتحصیل کرده و جوان تشکیل می‌دهند و این افراد در میان خانواده‌ها و گروه‌ها از تأثیر زیادی برخوردار هستند، می‌توان گفت که ضریب نفوذ اینترنت در ایران بالا است و در حال افزایش می‌باشد (۱۱، ۱۰).

دانشجویان یکی از مهم‌ترین کاربران دنیای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به شمار می‌روند. استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی، پیامدهای مثبت و منفی تحصیلی، اجتماعی و سلامتی برای دانشجویان به همراه دارد (۱۲). دانشگاه‌های علوم پزشکی دارای سهم عمده‌ای در استفاده از اینترنت هستند. این گروه از دانشجویان از اینترنت به عنوان منبع مورد اطمینانی برای مقاصد علمی خوداستفاده می‌کنند (۱۳). در محیط‌های دانشجویی و شهرهای بزرگ که اغلب افراد جدا از خویشاوندان خود زندگی می‌کنند، اینترنت می‌تواند جایگزین زندگی اجتماعی باشد. این موضوع می‌تواندآن‌قدر تقویت گردد که فرد برای مدت زمانی به روابط اجتماعی زندگی واقعی و برآوردن نیازهایش توجهی نداشته باشد (۱۴).

کاهش عملکرد تحصیلی یکی از مهم‌ترین پیامدهای استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی برای دانشجویان است. نتایج مطالعه‌ای بر روی دانشجویان رشته پزشکی نشان داد دانشجویانی که بیش از حد متوسط از شبکه‌های اجتماعی و اینترنت استفاده می‌کنند، دارای پیشرفت تحصیلی ضعیف و تمرکز پایین در کلاس هستند (۱۲). نتایج تحقیق دیگری بر روی دانشجویان قطری نشان داد که میانگین نمره در بین دانش‌آموزان معتاد به شبکه‌های اجتماعی در مقایسه با سایر دانشجویان، کمتر است (۱۵). نتایج پژوهش Young نشان داد که ۵۸ درصد دانشجویان و دانش‌آموزان، کاهش چشمگیری در عادت مطالعه، افت نمره درسی، مشروط شدن و غیبت از کلاس داشته‌اند. ۴۳ درصد این شاگردان به علت دیر خوابیدن ناشی از استفاده از اینترنت، با عدم موفقیت تحصیلی روبه‌رو شده‌اند (۱۶).

دانشجویان، یکی از گروه‌های مهم در هر کشور محسوب می‌شوند و علت این مسأله نقشی است که آنان در آینده کشور ایفا می‌نمایند. اهمیت این نقش در آن است که دانشجویان بخش اصلی متخصصان حوزه‌های مختلف علمی، فنی و هنری هر کشوری را تشکیل می‌دهند. از سوی دیگر، بی‌توجهی به اعتیاد به اینترنت، اثرات منفی در حوزه‌های اجتماعی و اقتصادی خواهد داشت. به همین دلیل، پژوهش حاضر به بررسی اعتیاد به اینترنت و عوامل مرتبط بر آن در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۹ پرداخت.

روش‌ها

این مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی و جامعه آماری آن شامل تمام دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در همه مقاطع (کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری تخصصی و پزشکی عمومی) بود. ۳۸۴ دانشجو با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی متناسب با حجم دانشجویان هر دانشکده انتخاب شدند؛ به این صورت که از دانشکده پزشکی ۶۰ نفر، از دانشکده داروسازی ۳۰ نفر، از دانشکده پیراپزشکی ۴۸ نفر، از دانشکده بهداشت ۵۰ نفر، از دانشکده تغذیه ۱۷ نفر، از دانشکده مدیریت ۳۵ نفر، از دانشکده توان‌بخشی ۳۹ نفر، از دانشکده دندان‌پزشکی ۳۰ نفر و از دانشکده پرستاری و مامایی ۷۵ نفر بر حسب تعداد دانشجویان انتخاب شدند و به دلیل شیوع کووید ۱۹، پرسش‌نامه‌ها از طریق پرس‌لاین ساخته و لینک آن به نمایندگان ارسال شد.

در تحقیق حاضر با در نظر گرفتن خطای برآورد ۰/۰۵، ضریب اطمینان ۹۵ درصد (Z = ۱/۹۶) و برآورد شیوع ۵۰ درصدی اعتیاد به اینترنت در دانشجویان (P = ۰/۵)، حداقل حجم نمونه، ۳۸۴ نفر به دست آمد.

در پژوهش حاضر از یک پرسش‌نامه شامل دو بخش اطلاعات دموگرافیک و آزمون استاندارد اعتیاد به اینترنت Young (Internet Addiction Test یا IAT) که روایی و پایایی آن با استفاده از ضریب Cronbach's alpha، ۰/۹۰ گزارش شده بود (۱۶)، استفاده گردید. نسخه فارسی این مقیاس در ایران نیز مورد استفاده قرار گرفته و راستی‌آزمایی پایایی آن با استفاده از ضریب Cronbach's alpha، ۰/۸۱ به دست آمده است (۱۷). قاسم‌زاده و همکاران ضریب Cronbach's alpha این آزمون را ۰/۸۸ گزارش کردند (۱۸).

IAT مشتمل بر ۲۰ سؤال در مقیاس لیکرت می‌باشد که به صورت «به ندرت، گاهی، اغلب، بیشتر اوقات، همیشه» به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره‌دهی می‌شود. دامنه نمرات بین ۲۰ تا ۱۰۰ است. نمرات بین ۲۰ تا ۴۹ عدم اعتیاد به اینترنت، بین ۵۰ تا ۷۹ در معرض اعتیاد به اینترنت و بین ۸۰ تا ۱۰۰ اعتیاد به اینترنت محسوب می‌گردد.

داده‌ها با استفاده از همبستگی Pearson و آزمون χ^2 در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ (version 20, IBM Corporation, Armonk, NY) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

اهداف مطالعه برای تمام شرکت‌کنندگان روشن شده بود و ذکر شد که شرکت در پژوهش به صورت داوطلبانه می‌باشد و نیازی به ذکر نام و اطلاعات خصوصی نیست و تمامی اطلاعات افراد نزد پژوهشگر محفوظ می‌ماند. رضایت کتبی از تمام دانشجویان شرکت‌کننده قبل از تکمیل پرسش‌نامه‌هاگرفته شد.

یافته‌ها

در مجموع، ۳۸۴ دانشجو از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در مطالعه حاضر شرکت نمودند و اطلاعات آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت. ۱/۰ درصد (۴ نفر) دانشجویان اعتیاد به اینترنت و ۲۷/۴ درصد (۱۰۵ نفر) آن‌ها در معرض اعتیاد به اینترنت قرار داشتند. در ۷۱/۶ درصد (۲۷۵ نفر) نیز عدم اعتیاد گزارش گردید. میانگین نمره اعتیاد به اینترنت در دانشجویان مورد بررسی، ۱۳/۱۲ ± ۴۱/۶۶ بود.

میانگین سنی دانشجویان، ۲/۷۳ ± ۲۲/۵۰ سال برآورد گردید. ۶۶/۷ درصد دانشجویان را دختران و ۸۱/۰ درصد آن‌ها را افراد مجرد تشکیل دادند.

داده‌های جدول ۲ نشان داد که بیشترین میزان استفاده از اینترنت مربوط به استفاده دانشجویان از واتس‌آپ و اینستاگرام می‌باشد و بازی نیز کمترین میزان فراوانی استفاده را به خود اختصاص داد.

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک افراد مورد بررسی

متغیر	مقدار
سن (سال) (میانگین ± انحراف معیار)	۲۲/۵۰ ± ۲/۷۳
معدل تحصیلی (میانگین ± انحراف معیار)	۱۶/۸۲ ± ۱/۴۲
تعداد ترم‌های گذارنده (میانگین ± انحراف معیار)	۵/۴۱ ± ۲/۵۲
جنسیت [تعداد (درصد)]	
دختر	۲۵۶ (۶۶/۷)
پسر	۱۲۸ (۳۳/۳)
وضعیت تأهل [تعداد (درصد)]	
مجرد	۳۱۳ (۸۱/۵)
متأهل	۷۱ (۱۸/۵)
مقطع تحصیلی [تعداد (درصد)]	
کارشناسی	۲۱۵ (۵۶/۰)
کارشناسی ارشد	۳۷ (۹/۶)
دکتری تخصصی	۴۲ (۱۰/۹)
پزشکی	۹۰ (۲۳/۴)
محل سکونت [تعداد (درصد)]	
بومی	۲۴۸ (۶۴/۶)
غیر بومی	۱۳۶ (۳۵/۴)

بر اساس نتایج جدول ۳، هیچ‌گونه ارتباط معنی‌داری بین میانگین نمره اعتیاد به اینترنت و متغیرهای سن، معدل تحصیلی و ترم‌های‌گذرانده در افراد مورد بررسی مشاهده نگردید ($P > ۰/۰۵۰$).

جدول ۲. میزان نوع استفاده از اینترنت توسط شرکت‌کنندگان

نوع	استفاده	تعداد (درصد)
شبکه‌های اجتماعی	بلی	۳۴۲ (۸۹/۱)
	خیر	۴۲ (۱۰/۹)
بازی	بلی	۲۲ (۵/۷)
	خیر	۳۶۲ (۹۴/۳)
دانلود	بلی	۱۱۳ (۲۹/۴)
	خیر	۲۷۱ (۷۰/۶)
سرچ	بلی	۱۹۲ (۵۰/۳)
	خیر	۱۹۰ (۴۹/۷)
اینستاگرام	بلی	۳۰۵ (۷۹/۴)
	خیر	۷۹ (۲۰/۶)
تلگرام	بلی	۲۷۴ (۷۱/۴)
	خیر	۱۱۰ (۲۸/۶)
واتس‌آپ	بلی	۳۳۷ (۸۸/۰)
	خیر	۴۶ (۱۲/۰)
اسکایپ	بلی	۵ (۵/۰)
	خیر	۳۷۹ (۹۸/۷)
سایر	بلی	۵۲ (۱۳/۶)
	خیر	۳۳۱ (۸۶/۴)

جدول ۴ به بررسی ارتباط بین میانگین نمره اعتیاد به اینترنت و متغیرهای کیفی پرداخت. بر اساس نتایج، بین نوع اقامت و نمره اعتیاد به اینترنتی ارتباط معنی‌داری وجود داشت؛ بدین صورت که میانگین نمره اعتیاد به اینترنت افراد غیر بومی و ساکن خوابگاه به طور معنی‌داری بیشتر از افراد بومی بود ($P < ۰/۰۵۰$).

جدول ۳. تعیین ارتباط بین متغیرهای سن، معدل و ترم‌های گذرانده و میانگین نمره اعتیاد به اینترنت

	سن	معدل تحصیلی	ترم‌های گذرانده	نمره اعتیاد به اینترنت
سن	۱	–	–	–
معدل تحصیلی	۰/۱۰۰	۱	–	–
ترم‌های گذرانده	*۰/۳۰۰	-۰/۰۵۳	۱	–
اعتیاد به اینترنت	-۰/۰۰۷	-۰/۰۵۵	-۰/۰۹	۱

از ضریب همبستگی Pearson جهت تعیین ارتباط استفاده گردید.

*معنی‌داری در سطح $P < ۰/۰۵$

همچنین، مقایسه میانگین نمره اعتیاد به اینترنت به تفکیک دانشکده‌ها نشان داد که ارتباط معنی‌داری بین نمره اعتیاد به اینترنت و دانشکده‌ها وجود داشت؛ به طوری که دانشکده‌های پزشکی و بهداشت دارای بیشترین میانگین اعتیاد به اینترنت بودند ($P < ۰/۰۵۰$).

بحث

میانگین کل نمره اعتیاد به اینترنت در دانشجویان مورد بررسی پژوهش حاضر، ۱۳/۱۲ ± ۴۱/۶۶ بود که ۷۱/۶ درصد دانشجویان عدم اعتیاد به اینترنت و ۲۷/۶ درصد اعتیاد خفیف به اینترنت و تنها ۱/۰ درصد از افراد اعتیاد شدید داشتند. نتایج به دست آمده با یافته‌های مطالعات دوستی ایرانی و همکاران (۴) همسو می‌باشد، اما در تحقیق سادات احمدی و همکاران (۱۹)، میانگین نمره اعتیاد به اینترنت بیشتر (۷۰/۵۸) از بررسی حاضر گزارش شد. به نظر می‌رسد تفاوت در حجم نمونه پژوهش‌ها و فراهم بودن دسترسی به اینترنت، می‌تواند از دلایل احتمالی این تفاوت‌ها باشد. در مطالعه حاضر، ۲۷/۶ درصد دانشجویان در معرض اعتیاد به اینترنت قرار داشتند که با یافته‌های تحقیق سادات احمدی و همکاران (۱۹) همسو می‌باشد. هرچند میزان اعتیاد به اینترنت در پژوهش آنان و سایر مطالعات مقدار کمی است (۲۰، ۱۹)، اما توجه به افراد در معرض خطر اعتیاد اینترنت و فراهم‌سازی امکان آموزش و فرهنگ‌سازی استفاده از اینترنت، امری ضروری جهت پیشگیری از اعتیاد به اینترنت سایر افراد می‌باشد.

در تحقیق حاضر، رابطه معنی‌داری بین معدل و اعتیاد به اینترنت وجود نداشت که با یافته‌های پژوهش کیانی و همکاران (۲۰) همراستا بود. در صورتی که فرهمند در مطالعه خود به این نتیجه رسید که هرچه کاربران معتاد به اینترنت وقت بیشتری را برای بازی‌های رایانه‌ای، چت و دوست‌یابی و دانلود فیلم‌ها اختصاص دهند، باعث تمرکززدایی و اتلاف وقت بیشتر و در نتیجه، کاهش پیشرفت تحصیلی و یادگیری می‌شود (۲۱) که با نتایج بررسی حاضر مغایرت داشت. ممکن است این عدم ارتباط در تحقیق حاضر، به علت تفاوت در نوع ارزیابی باشد. پژوهش حاضر معدل را یک متغیر وابسته در نظر گرفت؛ در حالی که در مطالعات پیشین (۲۲) به بررسی تأثیر اعتیاد به اینترنت بر روی یک درس تمرکز شده بود.

جدول ۴. ارتباط بین میانگین نمره اعتیاد به اینترنت و متغیرهای کیفی مورد بررسی

متغیرهای کیفی		اعتیاد به اینترنت (میانگین ± انحراف معیار)	مقدار P (آزمون χ^2)
جنسیت	دختر	۱۲/۷۰ ± ۴۱/۸۷	۰/۶۵۰
	پسر	۱۳/۸۰ ± ۴۱/۲۴	
وضعیت تأهل	مجرد	۱۳/۰۶ ± ۴۱/۹۲	۰/۴۱۰
	متأهل	۱۳/۴۰ ± ۴۰/۶۰	
مقطع تحصیلی	کارشناسی	۱۳/۷۰ ± ۴۱/۴۱	۰/۴۰۰
	کارشناسی ارشد	۱۱/۲۲ ± ۴۱/۱۶	
	دکتری تخصصی	۱۱/۵۰ ± ۳۹/۵۴	
	پزشکی	۱۲/۷۸ ± ۴۳/۴۵	
محل سکونت	بومی	۱۳/۱۱ ± ۴۰/۳۷	*۰/۰۰۹
	غیر بومی	۱۲/۸۶ ± ۴۴/۰۱	
دانشکده	پزشکی	۱۳/۴۰ ± ۴۳/۴۹	*۰/۰۰۱
	داروسازی	۱۱/۴۰ ± ۳۹/۲۳	
	دندانپزشکی	۱۰/۷۰ ± ۴۰/۳۷	
	پرستاری و مامایی	۱۲/۸۰ ± ۴۲/۰۹	
	بهداشت	۱۵/۶۰ ± ۴۴/۴۰	
	تغذیه	۱۰/۴۰ ± ۳۶/۴۰	
	فن‌آوری اطلاعات و مدیریت	۱۴/۱۰ ± ۳۸/۴۰	
	توان‌بخشی	۱۱/۶۰ ± ۴۰/۳۵	

*معنی‌داری در سطح $P < ۰/۰۵$

بر اساس نتایج تحقیق حاضر، بین جنسیت و اعتیاد به اینترنت رابطه معنی‌داری یافت نشد که با یافته‌های پژوهش وحیدی‌فر و همکاران (۱۰) و پیرزاده (۲) همسو و با نتایج مطالعه ویزشفر که زنان بیش از مردان اعتیاد داشتند (۲۳)، در تضاد بود. مطالعه‌ای در این زمینه عنوان نمود که مردان و زنان هر دو در معرض اعتیاد به اینترنت هستند، اما زنان اغلب شکایت بیشتری را در این رابطه تجربه می‌نمایند (۲). شاید بتوان کاهش روزافزون تبعیض جنسی در زمینه‌های آموزشی، شغلی و دیگر زمینه‌ها را از دلایل آن ذکر کرد.

بر اساس نتایج تحقیق حاضر، بین وضعیت تأهل و سن، با اعتیاد به اینترنت رابطه معنی‌داری یافت نشد که با یافته‌های پژوهش دوستی ایرانی و همکاران (۴) همخوانی داشت بود، اما تأهل در مطالعه محمدی و همکاران، رابطه معنی‌داری را با اعتیاد به اینترنت نشان داد. آن‌ها بیان کردند که مجردها وابستگی بیشتری به اینترنت دارند (۲۴). بین تعداد ترم گذرانده با اعتیاد به اینترنت نیز رابطه معنی‌داری مشاهده نشد که با نتایج تحقیقات محمدبیگی و همکاران (۲۵) و قهرمانی و همکاران (۲۶) همسو بود.

با وجود این که بین مقطع تحصیلی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنی‌داری وجود نداشت، اما میانگین استفاده در دانشجویان رشته پزشکی بیشتر بود و بین دانشکده در حال تحصیل و اعتیاد به اینترنت رابطه معنی‌داری مشاهده گردید ($P < ۰/۰۵$)؛ بدین صورت که دانشکده‌های پزشکی و بهداشت، بیشترین استفاده و دانشکده‌های تغذیه و مدیریت، کمترین استفاده را به خود اختصاص دادند که می‌تواند به دلیل کارهای پژوهشی بیشتر در این دو دانشکده باشد. این نتایج با یافته‌های پژوهش عسکریان و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی مشهد (۲۷) مطابقت نداشت.

در مطالعه حاضر، بین محل سکونت افراد و اعتیاد به اینترنت رابطه معنی‌داری مشاهده شد ($P < ۰/۰۵$). بر اساس نتایج تحقیقات شهبازی‌راد و میردریکوند (۲۸) و پیرزاده (۲۹) نیز بین محل اقامت و اعتیاد به اینترنت رابطه معنی‌داری مشاهده گردید و میزان استفاده در دانشجویان غیر بومی بیشتر از دانشجویان بومی بود. می‌توان بیان کرد که به دلیل زندگی در خوابگاه و دور بودن از خانواده با توجه به هزینه‌های سفر، دانشجویان ساکن خوابگاه برای ارتباط آسان‌تر با خانواده، بیشتر از اینترنت استفاده می‌کنند.

نتایج به دست آمده نشان داد که بیشتر افراد از شبکه‌های اجتماعی از جمله واتس‌آپ،اینستاگرام و تلگرام استفاده می‌کردند و در رتبه‌های بعدی جستجو کردن و کمترین مقدار استفاده در رابطه با بازی‌های آنلاین بود که با نتایج پژوهش‌های آرین و همکاران (۳۰) و ملک احمدی و جعفریان (۳۱) همسو می‌باشد. در توضیح این که چرا استفاده بیشتر از شبکه‌های اجتماعی است، می‌توان گفت که مطالعه حاضر در زمان اپیدمی کرونا صورت گرفت و بیشتر آموزش‌ها و ارتباط افراد از طریق شبکه‌های اجتماعی می‌باشد. همچنین، به دلیل مشغله‌های دانشجویان علوم پزشکی نسبت به دیگر رشته‌ها، استفاده از بازی‌های آنلاین در این دانشجویان کمتر است. نتایج نشان داد که اینستاگرام، تلگرام، فیس‌بوک، توییتر، اسکایپ و واتس‌آپ از محبوب‌ترین و پراستفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین جوانان هستند (۳۲).

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین دانشکده محل تحصیل و محل اقامت دانشجویان با اعتیاد به اینترنت ارتباط معنی‌داری وجود دارد که نیازمند تلاش بیشتر دانشگاه‌ها برای فراهم کردن امکانات تفریحی- رفاهی برای دانشجویان ساکن خوابگاه می‌باشد. همچنین، تعداد قابل توجهی از دانشجویان در معرض خطر اعتیاد به اینترنت بودند که به شدت در معرض آسیب قرار دارند و جهت پیشگیری از اعتیاد اینترنتی آن‌ها، لزوم برنامه‌ریزی‌های بلند مدت و فرهنگ‌سازی نحوه استفاده از وسایل الکترونیکی احساس می‌شود.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر برگرفته از طرح تحقیقاتی با شماره ۱۹۸۳۱۹ و کد اخلاق IR.MUI.RESEARCH.REC.1399.116، مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان می‌باشد. بدین وسیله از تمامی دانشجویان و اعضای کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که در راستای انجام این مطالعه همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید. لازم به ذکر است که تحقیق حاضر تحت حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شد.

References

1. Ko CH, Liu TL, Wang PW, Chen CS, Yen CF, Yen JY. The exacerbation of depression, hostility, and social anxiety in the course of Internet addiction among adolescents: A prospective study. Compr Psychiatry 2014; 55(6): 1377-84.
2. Pirzadeh A. Internet addiction among the students in Isfahan Payam-e-Nour University (Kohandej Branch), Iran. J Health Syst Res 2012; 7(5): 580-6. [In Persian].
3. Savari K, Falahi M, Khalifeh Ga. The effect of stress on academic motivation and academic procrastination through the mediation of internet addiction. Educ Strategy Med Sci 2021; 13(6): 553-60. [In Persian].
4. Doosti Irani A, Bagheri Amiri F, Khajehkazemi R, Mostafavi E. Prevalence of internet addiction among students and graduates of epidemiology, clinical sciences, and basic sciences in Iran: A cross-sectional study. Iran J Epidemiol 2017; 13(1): 14-21. [In Persian].
5. Tamannaeifar MR, Seddighi Arfai F, Gandomi Z. relationship between internet use and academic achievement among high school students in Kashan. Journal of Inflammatory Diseases 2013; 17(2): 77-82. [In Persian].
6. Orzack MH, Orzack DS. Treatment of computer addicts with complex co-morbid psychiatric disorders. Cyberpsychol Behav 1999; 2(5): 465-73.
7. Jafary Nodoushan MA, Jafary Nodoushan K, Mirizadeh M, Ahmari Tehran H, Norouzinejad G, Sadeghi Yekta T, et al. The survey of correlation between internet addiction and general health status among the students of Qom University of Medical Sciences in 2010-2011, Qom, Iran. Qom Univ Med Sci J 2012; 6(3): 86-90. [In Persian].
8. Agah Heris M, Khatib Zanjani N, Mirzamohammad Alaeini E. Investigating the relationship between anxiety physical and subjective symptoms amongst students without and exposed to internet addiction. Interdiscip J Virtual Learn Med Sci 2017; 8(2): e56118.
9. Chaboki SA, Beliad MR, Kakavand A, Tajri B, Zam F. The mediating role of attachment styles in the relationship between mental health and internet addiction in adolescents. Armaghane-danesh 2020; 25(4): 544-57. [In Persian].
10. Vahidi Far H, Nabavi Zadeh H, Ardebily Fard M. Assessment of internet addiction among college students in North Khorasan University of Medical Sciences in Bojnoord, Iran. J North Khorasan Univ Med Sci2014; 5(5): 1081-8. [In Persian].
11. Hajizadeh Meymandi M, Vakili Ghasemabad S, Mirmongereh A. A survey of the relationship between socio-psychological factors and internet addiction (Case study: Girl students of Yazd University). Journal of Woman in Culture Arts 2016; 8(4): 473-92. [In Persian].
12. Azizi SM, Soroush A, Khatony A. The relationship between social networking addiction and academic performance in Iranian students of medical sciences: A cross-sectional study. BMC Psychol 2019; 7(1): 28.
13. Solhi M, Farhandi H, Armoon B. Internet addiction among B.Sc. students in Health Faculty, Tehran University of Medical Sciences. Razi J Med Sci2013; 20(106): 40-7. [In Persian].
14. Ganji M, Niazi m, Malekpoor shahraki A. The role of new communication technologies (Internet and satellite) in the Province of CHahar Mahal and Bakhtiari Family Torn a Part. Quarterly of Social Studies and Research in Iran 2015; 4(1): 167-94. [In Persian].
15. Al-Yafi K, El-Masri M, Tsai R. The effects of using social network sites on academic performance: The case of Qatar. J Enterp Inf Manag 2018; 31(3): 446-62.
16. Young KS. Internet addiction: Symptoms, evaluation, and treatment. In: VandeCreek L, Jackson TL, editors. Innovations in clinical practice. Sarasota, FL: Professional Resource Press; 1999.
17. Alavi SS, Maracy MR, Jannatifard F, Eslami M. The effect of psychiatric symptoms on the internet addiction

disorder in Isfahan's University students. J Res Med Sci 2011; 16(6): 793-800.
18. Ghasem Zadeh L, Shahrarai M, Moradi A. The extent of internet addiction and its relation to loneliness and self esteem among Tehran high school students. Journal of Education 2007; 23(1): 41-68. [In Persian].
19. Sadat Ahmadi H, Zadehmuhammadi F, soumbeigi M, Sohrabi F. Prevalence of internet addiction and its relationship with demographic characteristics among Allameh Tabataba'i University Students. Educational Psychology 2012; 8(25): 20-30. [In Persian].
20. Kiany T, Fallahi Khoshknab M, Dalvandi A, Hosaini MA, Nourozi K. Internet addiction and its related factors among nursing students in Tehran University of Medical Sciences in 2013. J Nurs Edu 2014; 2(4): 50-62. [In Persian].
21. Farahmand M. Girls and the use of internet. Women's Strategic Studies 2008; 11(41): 135-70. [In Persian].
22. Shaverdi T, Heidari H, Chitsaz Ghomi MJ. The effects of online social networks on the quantitative academic performance of secondary high school girls' students in Tehran. Technology of Education Journal 2020; 14(4): 801-12. [In Persian].
23. Vizeshfar F. Assessment of the internet addiction between Larian net users. J Fundam Ment Health 2005; 7(25-26): 27-33. [In Persian].
24. Mohammadi S, Nooshabadi Z, Saadatvand A, Abolghasemi S, Adeli SH. The level of internet dependence among medical students in Qom University of Medical Sciences, 2016 (Iran). Qom Univ Med Sci J 2017; 11(9): 79-85. [In Persian].
25. Mohamadbeigi A, Ghazavi A, Mohammad salehi N, Ghamari F, Saeidi A. Effect of internet addiction on educational status of Arak University of medical sciences students, spring 2009. J Arak Uni Med Sci 2010; 12(4): 95-102. [In Persian].
26. Ghahremani L, Jafari Baghkheirati A, Nazari M. Internet addiction and its effects on the academic achievement of the students of Shiraz University of Medical Sciences: A cross-sectionalstudy on addiction-driven behaviors. Interdiscip J Virtual Learn Med Sci 2013; 4(1): 44-51.
27. Askarian F, Shakeri MT, Ghavami V, Jamali J. The relationship between internet addiction and anxiety, stress, and depression in students of Mashhad University of Medical Sciences. Med J Mashad Univ Med Sci 2020; 62(6): 1866-903. [In Persian].
28. Shahbazirad A, Mirderikvand F. The relationship of internet addiction with depression, mental health and demographic characteristic in the students of Kermanshah University of Medical Sciences. J Ilam Univ Med Sci 2014; 22(Suppl): 1-8. [In Persian].
29. Pirzadeh A. the relation between general health and internet addiction in medical students, Isfahan, Iran. J Health Syst Res 2012; 8(1): 52-8. [In Persian].
30. Arian M, Bagher Oghazian M, Amini Z, Khosravipur A, Abaszadeh F. The relationship between internet addiction and social network with academic motivation in students, Bojnord University of Medical Sciences. J Nurs Edu 2018; 7(2): 62-9. [In Persian].
31. Malekahmadi H, Jafariyan A. Pathology of internet addiction. Journal of Historical Sociology 2012; 3(2): 93-116. [In Persian].
32. Ebrahimpour A, Rajabali F, Yazdanfar F, Azarbad R, Nodeh MR, Siamian H, et al. Social network sites as educational factors. Acta Inform Med 2016; 24(2): 134-8.